

Torshälla den 3 mars 2024

Reviderad 23 sept 2025

Lathund- så här gör man

I denna lathund sammanfattas de riskminskande åtgärder som är viktiga att iakttas när de olika metoderna för sanering används. För att minimera risken för skadliga effekter på hälsa och miljö är det en förutsättning att arbetet sker i enlighet med de redovisade tillvägagångssätten. Checklistan/lathunden är hämtad från Transportstyrelsen.

Innan du börjar sanera!

1. Tag kontakt med ett miljöombud och boka en tid för en första besiktning av platsen där båten ska saneras.
2. En saneringsjournal fylls i på plats av båtägare och miljöombud
3. Dokumentera/fotografera skrovet före sanering
4. Dokumentera/fotografera skrovet efter sanering
5. Tag kontakt med ett miljöombud för efterbesiktning av det sanerade skrovet och platsen för sanering. Saneringsjournalen fylls i.
6. Ska skrovet behandlas med epoxi eller målas ska detta dokumenteras i journalen och platsens marktäckning godkännas av miljöombud.
7. Fotografera kvitto på epoxi/färg samt bild på burkar
8. Fotografera avfallet när det lämnas som **farligt avfall** på avfallsanläggningen.

Slipning

Vid slipning bildas en stor mängd små partiklar av slippapperet, men det bildas även större partiklar när en maskin exempelvis stöter i kanter på båten och flagor uppstår. För att samla upp större partiklar som faller till marken behövs en marktäckning. Små partiklar samlas upp genom att dammsugare kopplas till slipmaskinen. Slipning får inte ske genom handslipning, eftersom slipdammet då inte kan samlas i omedelbart och därmed riskerar att spridas igenom att det fastnar på kläder och skor. För att förhindra spridning och säkerställa att så mycket färgrester som möjligt samlas in täcks båten runtom med plast. Det är viktigt att det skapas ett helt vidstillat och regnsskyddat miljö runt båten så att damm och färgrester inte kan spridas med vinden eller föras bort med regn.

Utförande av slipning

1. Under båten läggs en heltäckande veckfri marktäckning av stryktålig plast, den ska helst ligga under vägga eller bockar.
2. Båten täcks runtom med plast, från skrovsidan ner till marktäckningen, för att skapa en inneslutning. Plasten kan tejpas på skrovet en bit ovanför vattenlinjen och fästas vid marktäckningen med tejp. Plasten kan också hållas ner mot marktäckningen med tyngder.
3. Täckningen av marken och båten säkras mot nederbörd och vind. Täckningen kontrolleras under hela utförandet.
4. En dammsugare avsedd för dammklass H kopplas till maskinen. Dammsugarpåsen byts regelbundet eftersom en full påse minskar filtrets upptag av partiklar markant.
5. Den som utför arbetet har ett friskluftsmat¹ andningsskydd och dammtäta skyddskläder.
6. Om arbetet inte kan färdigställas vid ett och samma tillfälle samlas vid arbetspassets slut allt färgdamm, färgrester och annat material som kommit i kontakt med färgrester upp och hanteras som farligt avfall direkt efter insamlingen.
7. Efter avslutad slipning – innan skrovtäckningen tas ned och platsen exponeras för vind och regn – dammsugs mark och sidotäckning noga så att inget synbart damm eller färgrester finns kvar.
8. Täckmaterialet rullas ihop och hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
9. Skyddskläder, dammsugarpåsar och filter hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
10. Det farliga avfallet lämnas till godkänd transportör eller godkänd mottagare av farligt avfall. I Eskilstuna kommun är Lilla Nyby ÅVC och ReTuna ÅVC mottagare av farligt avfall.

¹ Ett friskluftsmat andningsskydd matas med ren luft via en extern kompressor

Torshälla den 3 mars 2024

Reviderad 23 sept 2025

Torrskrapning

Vid skrapning bildas små och stora partiklar, beroende på färgernas egenskaper att bilda flagor eller damm och skillnaden är stor mellan olika färgtyper och fabrikat. För att samla in små partiklar krävs att dammsugare kopplas till skrapan. För att samla upp större partiklar som faller till marken krävs en marktäckning. Torrskrapning får inte utföras utan att en dammsugare är kopplad till skrapan, eftersom färgresterna då inte samlas omedelbart och därmed riskerar att spridas genom att de fastnar på kläder och skor. För att förhindra spridning och säkerställa att så mycket färgrester som möjligt samlas in täcks båten så att damm och färgrester inte kan spridas med vinden eller föras bort av regn.

Utförande av skrapning

1. Under båten läggs en heltäckande veckfri marktäckning av stryktålig plast, den ska helst ligga under vagga eller bockar.
2. Båten täcks runtom med plast, från skrovsidan ner till marktäckningen, för att skapa en inneslutning. Plasten kan tejpas på skrovet en bit ovanför vattenlinjen och fästas vid marktäckningen med tejp. Plasten kan också hållas ner mot marktäckningen med tyngder.
3. Täckningen av marken och båten säkras mot nederbörd och vind. Täckningen kontrolleras under hela utförandet.
4. En dammsugare avsedd för dammklass H kopplas till maskinen. Dammsugspåsen byts regelbundet eftersom en full påse minskar filtrets upptag av partiklar markant.
5. Den som utför arbetet har ett andningsskydd klass 3 (halvmask klass P3 ger bättre tätslutning än engångsskydd klass FFP3) och dammtäta skyddskläder. Vid längre tids arbete (>2 timmar) rekommenderas fläktmatat andningsskydd klass P3².
6. Om arbetet inte kan färdigställas vid ett och samma tillfälle samlas vid arbetspassets slut allt färgdamm, färgrester och annat material som kommit i kontakt med färgrester upp och hanteras som farligt avfall direkt efter insamlingen.
7. Efter avslutad skrapning – innan skrovtäckningen tas ned och platsen exponeras för vind och regn – dammsugs mark och sidotäckning noga så att inget synbart damm eller färgrester finns kvar.
8. Täckmaterialet rullas ihop och hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
9. Skyddskläder, dammsugspåsar och filter hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
10. Det farliga avfallet lämnas till godkänd transportör eller godkänd mottagare av farligt avfall. I **Eskilstuna kommun är Lilla Nyby ÅVC och ReTuna ÅVC mottagare av farligt avfall.**

² Ett fläktmatat andningsskydd förses med luft genom att en fläkt blåser den omgivande luften genom ett P3-filter

Torshälla den 3 mars 2024

Reviderad 23 sept 2025

Gelbehandling eller våt metod

Vid gelbehandling med skrapa bildas inga partiklar utan färgen innesluts i en gel. Gelen kan innehålla lösningsmedel och därför är det viktigt att undersöka vilken skyddsutrustning som rekommenderas för den aktuella produkten. Gelinkapslade färgrester faller ner till marken eller fastnar på olika material som redskap, handskar och trasor etc. Marken behöver täckas för att materialet ska kunna samlas upp och båten behöver skyddas vid regn så att gelen inte spolats av från båten och rinner utanför marktäckningen. Båten och övrigt material, exempelvis kärra och stöttor, ska efter avslutad behandling torkas ren så att ingen gel med färgrester finns kvar på båten eller andra ytor.

1. Under båten läggs en heltäckande veckfri marktäckning av stryktålig plast, den ska helst ligga under vagga eller bockar.
2. Båten täcks runtom med plast, från skrovsidan ner till marktäckningen, för att skapa en inneslutning. Plasten kan tejpas på skrovet en bit ovanför vattenlinjen och fästas vid marktäckningen med tejp. Plasten kan också hållas ner mot marktäckningen med tyngder.
3. Täckningen av marken och båten säkras mot nederbörd och vind. Täckningen kontrolleras under hela utförandet.
4. Den som utför arbetet har personlig utrustning enligt följande:
 - Ögonskydd om gelens pH är lågt eller högt, eller på annat sätt är skadligt för ögonen (Se säkerhetsdatablad, SDB eller skyddsblad för produkten)
 - Andningsskydd anpassat till metoden och innehållet i gelen, t ex om gelen innehåller lösningsmedel (se information om personlig skyddsutrustning i SDB eller skyddsblad för den aktuella produkten och rekommendationer om filter hos tillverkare av filter)
 - Skyddskläder och handskar som skyddar både mot innehållet i gelen och i båtbottnfärgen (se SDB eller skyddsblad och information från tillverkare av handskar)
5. Om arbetet inte kan färdigställas vid ett och samma tillfälle samlas vid arbetspassets slut allt färgdamm, färgrester och annat material som kommit i kontakt med färgrester upp och hanteras som farligt avfall direkt efter insamlingen.
6. Efter avslutad behandling torkas all gel av båten och från övrigt material som kommit i kontakt med färgrester ihop och hanteras som farligt avfall direkt efter insamlingen.
7. Uppsamlad gel hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
8. Marktäckningen rullas ihop och hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
9. Allt material, även handskar, kläder och trasor, hanteras som farligt avfall direkt efter avslutat arbete.
10. Det farliga avfallet lämnas till godkänd transportör eller godkänd mottagare av farligt avfall.
I Eskilstuna kommun är Lilla Nyby ÅVC och ReTuna ÅVC mottagare av farligt avfall.

Spärrfärg rekommenderas inte

Om en täckfärg eller spärrbeläggning används så måste den vara effektiv och hindra läckage av TBT och andra icke godkända biocider från den aktuella båten. Detta innebär att färgen, påmålningen och underlaget på båten tillsammans måste utgöra ett effektivt skydd mot TBT-läckage. I detta sammanhang bör man observera att enligt regeln om bevisbörda i 2 kap. 1 § miljöbalken är den som avser att vidta en åtgärd skyldig att visa att åtgärden inte medför negativa effekter för människa eller miljö, samt att enligt 2 kap. 4 § miljöbalken undvika att använda sådana kemiska produkter, eller varor behandlade med sådana kemiska produkter, som kan befaras medföra risker